

॥३४॥३५॥३६॥ अवेशार्थं इष्टसिद्ध्यर्थं ॥३७॥३८॥ इच्छामिश्रोतुमिति शेषः ॥३९॥४०॥४१॥४२॥४३॥४४॥४५॥४६॥४७॥४८॥४९॥५०॥५१॥ यज्ञोपवीतैः यज्ञसूत्रैः तीर्थत्रेताग्नीनामुत्तरभांगंती
 प्रायात्प्राचीं दिशं तत्र तत्र तीर्थान्यनेकशः ॥ सहस्रशतसंख्यानि प्रथितानि पदे पदे ॥३४॥ आपुत्य तत्र तीर्थेषु यथोक्तं तत्र चर्षिभिः ॥ कृत्वोपवासनियमं दत्वा दा
 नानि सर्वशः ॥३५॥ अभिवाद्य मुनींस्तान्वै तत्र तीर्थनिवासिनः ॥ उद्दिष्टमार्गः प्रययौ यत्र भूयः सरस्वती ॥३६॥ प्राङ्मुखं वै निवृत्ते वृष्टिर्वातहता यथा ॥ ऋषी
 णां नैमिषेयाणामवेक्षार्थं महात्मनां ॥३७॥ निवृत्तांतां सरिच्छ्रेष्ठां तत्र दृष्ट्वा तुलांगली ॥ बभूव विस्मितो राजन् बलः श्वेतानुलेपनः ॥३८॥ जनमेजय उवाच
 कस्मात्सरस्वती ब्रह्मन्निवृत्ता प्राङ्मुखी भवत् ॥ व्याख्यातमेतद्दिच्छामि सर्वमध्वर्युसत्तम ॥३९॥ कस्मिंश्चित्कारणे तत्र विस्मितो यदुनंदनः ॥ निवृत्ता हेतुना के
 न कथमेव सरिद्धरा ॥४०॥ वैशंपायन उवाच पूर्वकृतयुगे राजन्नैमिषेयास्तपस्विनः ॥ वर्तमाने सुविपुले सत्रे द्वादशवार्षिके ॥४१॥ ऋषयो बहवो राजंस्त
 त्सत्रमभिपेदिरे ॥ उपित्वा च महाभागास्तस्मिन्सत्रे यथाविधि ॥४२॥ निवृत्ते नैमिषेये वै सत्रे द्वादशवार्षिके ॥ आजग्मुर्ऋषयस्तत्र बहवस्तीर्थकारणात् ॥४३॥
 ऋषीणां बहुलत्वात्तु सरस्वत्या विशांपते ॥ तीर्थानि नगरायंते कूले वै दक्षिणे तदा ॥४४॥ समंतपंचकं यावत्तावत्ते द्विजसत्तमाः ॥ तीर्थलोभान्न रव्याघ्रनद्यास्तीरं
 समाश्रिताः ॥४५॥ जुद्धतां तत्र तेषां तु मुनीनां भावितात्मनां ॥ स्वाध्यायेनातिमहता बभूवुः पूरिता दिशः ॥४६॥ अग्निहोत्रैस्तत्तेषां क्रियमाणैर्महात्मनां ॥ अ
 शोभत सरिच्छ्रेष्ठा दीप्यमानैः समंततः ॥४७॥ वालखिल्या महाराज अश्मकुट्टाश्च तापसाः ॥ दंतोलूखलिनश्चान्ये प्रसंख्यानास्तथापरे ॥४८॥ वायुभक्षा जला
 हाराः पर्णभक्षाश्च तापसाः ॥ नानानियमयुक्ताश्च तथा स्थंडिलशायिनः ॥४९॥ आसन्वै मुनयस्तत्र सरस्वत्याः समीपतः ॥ शोभयंतः सरिच्छ्रेष्ठां गंगामिव
 दिवौकसः ॥५०॥ शतशश्च समापेतुर्ऋषयः सत्रयाजिनः ॥ तेवकाशं न ददृशुः सरस्वत्या महाव्रताः ॥५१॥ ततो यज्ञोपवीतैस्ते तत्तीर्थं निर्मिमाय वै ॥ जुहुवुश्चा
 ग्निहोत्रांश्च चक्रुश्च विविधाः क्रियाः ॥५२॥ ततस्तमृषिसंघातं निराशं चिंतयान्वितं ॥ दर्शयामास राजेंद्र तेषामर्थं सरस्वती ॥५३॥ ततः कुंजान् बहून्कृत्वा सन्नि
 वृत्ता सरस्वती ॥ ऋषीणां पुण्यतपसां कारुण्याज्जनमेजय ॥५४॥ ततो निवृत्त्य राजेंद्र तेषामर्थं सरस्वती ॥ भूयः प्रतीच्य भिमुखी प्रसुखा वसरिद्धरा ॥५५॥ अमो
 घागमनं कृत्वा तेषां भूयो ब्रजाम्यहं ॥ इत्यद्भुतं महच्चक्रे तदाराजन्महानदी ॥५६॥ एवं सकुंजो राजन्वै नैमिषीय इति स्मृतः ॥ कुरुश्रेष्ठ कुरुक्षेत्रे कुरुष्व महतीं क्रि
 यां ॥५७॥

र्थत्वेन श्रौते प्रसिद्धं निर्मिमाय निर्मायेत्यर्थः ॥५२॥ निराशं सरस्वती जललाभे इत्यर्थः ॥५३॥ कुंजान् आत्मनो वासस्थानानि तीर्थविशेषानित्यर्थः ॥५४॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥